

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA STEV. 13.
TELEFON STEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Nova vlada ali ne.

Se nikdar ni imela Jugoslavija vlade, ki bi razpolagala v skupščini s tako močno večino, kakor sedaj. Se nikdar pa se tudi ni dogodilo, da bi se vlada tako zelo obotavljala pokazati svojo pravo barvo, ko dosedaj.

Ko je bila nova vlada instalirana, se je reklo, da prinese nov duh v javno upravo. In to trditev slišimo še danes. Kako pa naj tej trditvi verujemo, ko pa moramo vsepovsod gledati stare oblike, pa ne razumimo.

Nestetokrat smo že poudarili, da odklanjamo vsako persekucijo uradništva. Toda poprava krivic ni nikdar persekucija, temveč samo zahteva pravice. Vendar ne gre, da mora odstavljeni ali premeščeni uradnik še nadalje trpeti krivice, ker bi se sicer moral umakniti s svojega mesta tisti, ki je zasedel po krivici njegovo mesto. Če bi obveljal ta nazor, potem bi bila poprava krivic sploh nemogoča.

Nobena stvar pa našega naroda tako ne boli, kakor nepopravljene krivice in čisto vseeno, če zadevajo te vaše župane, nižje ali pa najvišje državne uradnike. Pravni čut je v narodu še vedno krepak in vlada, ki ne popravlja krivic, ne sme računati na nobene simpatije v narodu.

Vse kaže na to, da se nova vlada ali bolje rečeno, radikalna stranka, tega dejstva ne zaveda, temveč misli, da je tudi poprava krivic strankarska zadeva. Če je tega mnenja, potem je v strahoviti zmoti, od katere ne bo trpela samo država, temveč tudi vlada sama. Narod ne more zaupati vladi, ki ne pokaže dobre volje, da hoče napovedani novi duh tudi uveljaviti. Z nobeno stvarjo pa se resnosti ne napovedi ne da lepše dokazati, kakor s popravo krivic. Če ne popra vlada tu resne volje, potem ji ljudje tudi ne morejo verjeti drugje, ker ni bolj evidentne in bolj nestrankske zadeve, kakor je poprava krivic. Vsem brez izjeme, če je klerikalec ali liberalce, treba krivico popraviti in vlada, ki bo dokazala to objektivnost, ta sme tudi apelirati na zaupanje naroda.

Kakor ne sme biti beda ljudi politična, tako tudi ne sme biti politična poprava krivic, ker so to tako splošno obvezne stvari, da veljajo za vse stranke. Če je že treba, da se odigra gotova predigra na dnevnem polju. Nikakor pa se ne sme odigra na drugem polju. Nikakor pa se zaradi tega ne sme preprečevati, da bi ljudje prišli do svoje pravice!

Lepo je, če je nova vlada prenehala popolnoma s persekucijo uradništva. Toda to je le polovičarsko delo, če se ne izvrši obenem tudi poprava storjenih krivic. Ali naj bo tako, da bodo tisti poštenjaki, ki so svoje prepričanje tudi javno zagovarjali, brez službe in na slabih mestih, tisti pa, ki so se poklonili ali potuhneli, pa v službi in na dobrih mestih? Kaj pa naj reče narod k taki morali? Kako naj se ogreje za vlado, ki tako gorostasnost trpi?

Pa ne samo popravilo krivic, tudi nov duh hoče videti narod! Novi ljudje morajo jamčiti za nov duh, ker stari nimajo tega zaupanja, da bi bilo njih jamstvo zadovoljivo!

Hlapec Jernej je nekoč iskal zaman svojo pravico tudi na najvišjem mestu. V svobodni Jugoslaviji mora dobiti hlapec Jernej svojo pravico že na prvi instanci.

In edino po tem bo sodil narod novo vlado in če ostane vse pri starem, če ostanejo krivice nepopravljene, potem

Vsebina sporazuma med HSS in radikali.

Beograd, 11. septembra. Dopisnik »Politike« poroča iz Zeneve sledeče: Iz avtentičnih virov sem doznal za vsebinsko sporazuma med radikali in radičevci. Sporazum je bil podpisan 14. t. m. Pašić ga ni podpisal. Podpis Radičevca se nahaja na oddvojenem aktu. Vsebina sporazuma je sledeča:

1. HSS soglašajo popolno z radikalno stranko glede temeljev naše države kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

2. Hrv. seljačka stranka sprejema popolno izvajanje ustave v vseh njenih točkah. V tem pogledu ne more biti no-

benih koncesij, najmanj pa onih, kakršne so bile za časa vlade Ljube Davidovića, ko so bila zopet vzpostavljena pokrajinska nameštstva.

3. Radikalna stranka sprejema v program bodoče vlade gospodarski program Hrv. seljačke stranke (izkoriščanje prirodnih bogastev v državi, izuševanje močvirja, vodne zadrage, brodarstvo, ribarstvo itd.).

4. Radikalna stranka sprejema v program bodoče vlade reduciranje uradništva in materialno zagotovitev uradnikov, ki se obdržijo v službi.

Grupacija strank.

POSVETOVANJE DR. LORKOVIČA Z JMO. — NERAZPOLOŽENJE V JMO ZA FUZIJU Z DEMOKRATI.

Sarajevo, 11. septembra. Včeraj popoldne se je mudil v Sarajevu dr. Lorković, ki je obvestil g. Spaha, da se želi z njim sestati pred svojim odhodom v Zagreb. Sestanek Lorkovića s Spahom, kateremu je prisostvovalo več poslancev muslimanske organizacije, je trajal od 15. do 20. Zvedeli smo, da je prišel dr. Lorković v Sarajevo z namenom, da sondira teren za ustvaritev enotne fronte vseh strank, katerih programi bazirajo na avtonomni državni ureditvi. Dr. Lorković se je prepričal, da je muslimanska organizacija sporazumna za tako akcijo in bo o tem poročal na sestanku Hrvatske Zajednice v Splitu. Smatra se simpatičnim, da je prišel dr. Lorković v Sarajevo pred samim sestankom mu-

slimanskega poslanskega kluba in centralnega odbora JMO ter da se ta seja vrši ravno dan pred konferenco Zajednice v Splitu.

Včeraj popoldne se je vršila seja poslanskega kluba JMO. Seja je otvoril predsednik kluba g. Halidbeg Hrasnica. Prečitano je bilo poročilo o delu poslanskega kluba v prošlem zasedanju in bo to poročilo predano centralnemu odboru. Poročilo je bilo vzeto na znanje. Nato so posamezni poslanci poročali o razpoloženju v njihovih krajih. Seja je trajala do 7. zvečer in se danes nadaljuje. Sedaj ni niti govora o fuziji muslimanov z demokratsko stranko, ker ni za to nobenega razpoloženja.

Z ženovskega zborovanja.

RESOLUCIJA GLAVNE FINANČNE KONTROLE MAD AVSTRIJO. — FINANČNI POLOŽAJ MADŽARSKE.

Zeneva, 11. septembra. Včeraj se je vršila plenarna seja Sveta Zveze narodov, ki se je pričela ob 10.45 dop. Na njej je Chamberlain govoril o razlogih, ki so privedli Anglijo do tega, da je odobila ženevski protokol. Mi podpiramo duh tega protokola in hočemo vojno vsaj otežkovati, ako je ni mogoče popolnoma odpraviti. Moralna sodba napadalca mora imeti za njega veliko težje posledice, kakor pa materijalna. Na seji je švedski zunanji minister Unden predlagal sledečo resolucijo: Ker je velike važnosti, da bi vse države sprejele načelo obveznega razsodišča za ureditev mednarodnih sporov, prosi zborovanje Svet Zveze narodov, da izroči odredbe protokola, ki je bil sprejet na prejšnjem zasedanju, strokovni komisiji v ponovni pretres, da

se olajša ustvaritev obvezne arbitraže.

Zeneva, 11. septembra. Včeraj se je vršila pod predsedstvom Chamberlaina seja avstrijskega komiteta. Predsednik finančne komisije je poročal o vprašanjih, predloženih od komiteja. Sprejeta je bila resolucija, po kateri ostane svetnik avstrijske narodne banke še 3 leta v službi. Poleg tega ima Svet Zveze narodov pravico uvesti skozi 10 let ponovno kontrolo v slučaju, ako bi bilo ravnotežje avstrijskega proračuna v nevarnosti.

Zeneva, 11. septembra. V drugi komisiji je generalni komisar Zveze narodov Schmid poročal o finančnem položaju Madžarske. V tranzitno komisijo je bil izvoljen član naše delegacije g. Avramović.

v Beograd načelnik mesta Sušaka Kucić, ki bo interveniral na merodajnem mestu radi zgradbe novega kolodvora, ker sedanji ne odgovarja prometu.

SPORAZUM S TIPOGRAFI.

Zagreb, 11. septembra. Včeraj je prišlo do sporazuma v vprašanju nameščenja delovne sile pri pogajanjih za novo tiskarsko tarifo. Delavcem so se priznale tkv. namestitvene sekcije, oni pa se obvezujejo dajati v času potrebe primerno delovno moč. Izključujejo se tudi vse zlorabe. Dalje je bilo sprejeto načelo, da smejo organizirani delavci delati samo v organiziranih tiskarnah. V ostalih vprašanjih o akordnem delu itd. so bile izmenjane misli, nakar bodo danes delavci dali svoj odgovor. Nova tarifna pogodba bo najbrže do nedelje stihizirana.

Seja vlade.

Beograd, 11. septembra. Včeraj dopoldne so se vršile seja ministrskega sveta. Razpravljali so o svečanostih v Črni gori in o potovanju Nj. Vel. kralja po Dalmaciji. Nj. Vel. kralj odpotuje v soboto ob 19. uri iz Beograda v Metohijo in nato v Črno goro. V Peči bodo kralja pričakovali ministri Maksimović, Stojadinović in general Trifunović. Na Cetinju bodo kralja sprejeli Marko Gjurčić, Miša Trifunović in Velja Vukičević. Svečanosti v Cetinju in na Lovčenu se bodo vršile 20. in 21. t. m.

Na včerajšnji seji je ministrski svet razpravljaval o vprašanju vojnega plena, ki je ostal v južni Srbiji po porazu centralnih sil. Končnih sklepov o tem vprašanju še ni. Vlada je sklenila le, da se prične z zbiranjem tega plena in da vojni minister prevzame vse, kar je za vojsko porabno, ostalo pa naj se proda. Dalje so bila na včerajšnji seji rešena tudi važna vprašanja, ki se tičejo zagrebske mestne občine, t. j., da se mestna občina oprosti carine pri nabavi tramvajskih tračnic in kabljev za električno centralo.

AVDIENCIA WASHINGTONSKE DELEGACIJE.

Beograd, 11. septembra. Sinoči od 18. do 19. je kralj sprejel v oprostilni formalni konferenci člane naše washingtonske interparlamentarne delegacije gg.: Velizarja Jankovića, Marinkovića in Lj. Nešića. Janković potuje v Zenevo, kjer se bo posvetoval z dr. Ninčičem. Ostali delegati potujejo 12. t. m. in se sestanejo v Parizu, kjer bodo imeli konferenco z našim tamošnjim poslanikom. Dne 20. t. m. prispejo v Newyork; tam se bo vršila konferenca, pri kateri bosta zastopala vsako državo po dva delegata. 30. t. m. potujejo v Washington, kjer ostanejo do 9. ali 10. oktobra. Nato odidejo v Otavo, kjer bo kongres končan 14. oktobra.

PRIBIČEVIČEV PRISTAŠ POVZROČITELJ POBOJA V GRAČACU.

Beograd, 11. septembra. Notranji minister je izjavil po sinočnji seji vlade, da je dobil včeraj popoldne iz Gračaca poročilo o spopadu. Iz teh vesti rezultira, da je napad povzročil po zborovanju Pribičevića neki človek, ki je bil takoj aretiran. Na vprašanje, ali je napadalec, ki je izzval napad, Pribičevićev, je g. minister odgovoril pozitivno.

PREMESTITVE URADNIŠTVA.

Beograd, 11. septembra. Sestanek Pašića z Radičevcem je še vedno predmet živahnih političnih razgovorov. V zadnjem času se je mnogo razpravljalo o premestitvah uradništva. Kakor čujemo, se pripravlja v notranjem ministertvu ukaz o premestitvi 20 do 25 okrajnih glavarjev na Hrvatskem. Računa se, da je s tem v zvezi tudi prihod dr. Mačka v Beograd, ki je včeraj dopoldne imel daljše konferenco s poedinimi ministri HSS.

Pravtako se je vrnil v Beograd tudi državni podtajnik v prosvetnem ministertvu Jos. Pasarić. Radičevci zelo forsirajo vprašanje premestitve uradnikov, medtem ko radikali želijo, da se vprašanje odgodi do povratka g. Pašića. S tem se spravlja v zvezo tudi včerajšnja avdiencia Marka Gjurčića. Avdiencia prometnega ministra Radojevića je imela samo resorni značaj.

MAROSKA VOJNA.

Pariz, 11. septembra. Iz Feza poročajo o pripravah francoskih čet na celi fronti. Generalni štab je izpolnil vse potrebno. Petain in Moulin izdelujeta zadnje podrobnosti operacijskega načrta.

Avstrija in Nemčija.

II.

Na Dunaju, 4. septembra 1925.

V petem letu strašnega klanja je prišel zaslužen polom osrednjih velesil, ki je iz Nemčije spodil vse tiste tucate potentatov; vsa oblast je prešla na — narod. »Die Tonangebende« so bili in ostali socialisti. —

Enako je bilo v Avstriji. Se je bil tu cesar Karol s svojo vlado (Lammaschovo), ko so 28. oktobra zastopniki vseh nemških političnih strank parlamenta proglasili z balkona deželne palače v Herrengasse — republiko Nemško Avstrijo. O pravem času sem se še priril skozi goste množice do živnostenske banke ter si priboril prostorček ravno pod tistim zgodovinskim balkonom: »Wir brauchen keinen Kaiser, wir wollen keinen König, weg mit allen Potentaten, die das deutsche Volk in's Elend und Unglück stürzen!« Hočemo biti svobodni narod, prost vseh vezi itd. — Vse stranke so govorile po svojih prvikih, ki so bili po dolgem času istih misli o preteklosti in prihodnosti. Cesar je bil takrat že — ujetnik; vlada brez slemne moči. Gorje častniku, ki se je pokazal na ulici, morda celo s kokardo na čepici. Razdvižane množice so vsakogar na teple in strgale mu kokardo. Ako je sedel kak častnik v tramvajemskem vozu, so množice vlak ustavile in častniku se ni dobro godilo. — Sicer pa je ta prvi dan revolucije potekel brez večjih nesreč. — Dne 12. novembra pa se je sestala že nova ustavotvorna skupščina, ki je na svečan način proglasila zvezno republiko — Nemško Avstrijo. Socialni demokrati so dobili v vladi najvažnejše portfelje: dr. Renner državni kancelar, dr. Bauer zunanji minister.

O priključitvi k Nemčiji niso delali nikakih sklepov — iz previdnosti. Vedeli so, da po tako strašni izgubljeni vojni bodo zmagovalci diktirali mirovne pogoje in niso hoteli pokvariti dobrega razpoloženja vevlasti do nesrečnega ostanka bivše mogočne monarhije. Hladen razum je prevladal njihova srca, ki so hrepenele tje — v zlitje z materjo Germanijo v eno samo, mogočnejšo državo nego je kdajkoli bila.

Simpatije vsega sveta za to Nemško Avstrijo so se takoj dejanski pokazale v obliki vseh možnih pomožnih akcij: Prišle so ameriške, angleške, švicarske, nizozemske, danske, švedske družbe in ustanove na Dunaju skladišča živil in sploh vseh potrebščin za otroke, invalide, javne uslužbenke, brezposelne itd. Cez 200.000 otrok so jim redili in oblačili, vozili so jih v Švico, na Holandsko, Dansko in Švedsko itd. Se danes ni popolnoma prenehala ta dobrotelnost. — Celotna jugoslovenski dijaki so dobivali od njih skoro vso hrano za znano svojo kuhinjo. (Takrat, ko so v Špiljah našim dijakom pobirali celo nahrbtnike z darovi od doma, ko ni bilo mogoče doseči izvoza ali oprostitve carine itd., so tuje misije prisločile na pomoč s hrano, namenjeno Dunajčanom!)

Negotovost o končnem izidu mirovni konferenc in težka gospodarska kriza vseh slojev je začasno potlačila želje po združitvi vseh Nemcev, kajti: najprej treba — živeti, potem šele filozofirati. Še največ so socialni demokrati vzdrževali stremeljenje po združitvi, ker v njej so videli doje važnih interesov: okrepitev strankarske moči s pomočjo vladajočih socialistične stranke v Nemčiji, — in s tem gotovost, da se Habsburgovci nikdar več ne povrnejo.

Mirovna konferenca je ustvarila neodvisno Avstrijo (pridevek Nemška je odpadel!) in s tem je prevzela tudi moralno odgovornost, da bo ta država mogla živeti. Glavni motiv je bil pač ta, da bi Nemčija res ne izšla iz svetovne vojne celo ojačana. Zato vsa tista nečrna briga za vse sloje prebivalstva, zato koroški plebscit, zato vse mogoče gospodarske koncesije, zato končno mednarodno posojilo z jamstvom Zveze narodov v ogromnem znesku 520 milijonov zlatih kron po nizki obrestni meri.

Zveza narodov je poslala na Dunaj svojega generalnega nadzornika, strokovnjaka dr. Zimmermanna, ki naj nadzoruje, da ne rečem vodi celo asanacijo Avstrije. Mož se je kmalu uživel v avstrijske razmere; videl je kmalu, kaj je potrebno — in z jekleno doslednostjo je vršil tu svojo veliko nalogo. Uradniški kor, ki se je udinjal tukaj iz vse stare monarhije, je reduciral na potrebni minimum, uvedel je varčevanje v vse državni uprave. Po padcu prve vlade je prišla na krmilo koalicijske meščanskih strank; med njimi tudi nacionalci in vsenemci, ki imajo

ves čas v vladi vicekancelarja. V svesti si odgovornosti napram Zvezi narodov so vladni krogi doslej pazljivo izbegavali vsako izjavo o združitvi. »Ima vremenat« si mislijo po srbskem vzorcu, »najprej sanacijo, gospodarska osvoboditev in okrepitev, potem — bomo videli: kakor bo kazalo!«

In sanacijo države divno vodijo. Vlada je predložila v torkovi seji parlamenta zadnji državni proračun pod kontrolo Zveze narodov v smislu znanega ženevskega pakta. Proračun je aktiven. Dr. Zimmermann koncem leta zapusti Avstrijo. Njegov odhod pospeši sanacijo, kajti on sam prejema od Avstrije 10.000 dinarjev (1200 šilingov) dnevne plače. Koliko stane urad, ne vem. Že ta prihranek da na leto lepe milijončke!

Treba še omeniti, da Avstrija ne plačuje nikakih reparacij. Vsi nasledki izgubljene vojne so ji odpuščeni.

Ali razumete sedaj, zakaj so Avstrijci toliko jaskali in pretravali svojo revščino? Posebno naši naivni slovenski hiperjugosloveni so z otroško škodoželjnostjo kazali na to avstrijsko siromaštvo in se bahali, kaj da v Jugoslaviji vsega imate v izobilju. Večkrat sem jim zapisal v svojih dopisih: Ne brigajte se vi za Avstrijo, ta že ve, kaj dela in opravi brez vas, le glejte, da bo pri vas doli bolje!

Avstrija je bila prva država v srednji Evropi, ki je stabilizirala svojo valuto. Že tri leta ni nikakih valutnih potresov, skoro do pičice vedno na isti višini. Na mesto kron je stopil ponosni šiling, ki skoro odgovarja predvojni zlati kroni. Saj je en šiling okroglo 3 fr. franke! In šiling je — edinica. Avstrija ima že srebrne šilinge, v kratkem da v promet srebrne polšilinge; ima niklasti drobšč po 10 štilberjev (bivših 1000 K) in bakreni po 2 in 1 štilberjev. Bankovci po 5, 10, 20, 100 in 1000 šilingov. Tisočak je okroglo 8000 Din, torej prav častljiv papir! Računanje v šilingih je že udomačeno.

Kdor hoče imeti sliko o avstrijski industriji in veletrgovini, naj si ogleda 9. vzorčni sejem, ki je tu od 6. do 13. t. m. — Vlada je znala s posebnimi pogodbami odpreti marsikake prej zaprte meje raznih držav ob moralni podpori, če ne celo pritisku Društva narodov.

Najboljši dokaz o zdravljenju po vojni je Dunaj sam, to svetovno vevestvo v središču majhne države. Neki brumen slovenski pesnik je klobasari, kako da po dunajskih ulicah travca, o j travca zeleni. Mnogi so pričakovali, da pride na Dunaj prav kmalu splošna deruta. — A kaj se je izkazalo? — Dunaj je v vsej Evropi edino mesto, ki vrši velikanske investicije, a ima po vrhu še polne blagajne. Že tretje leto izkazuje 600 milijard K ali 60 milijonov šilingov (500 milj. Din) preostanka. Vse ulice so prelačkane, tramvajske mreže izpopolnjene in izboljšane, blivše mestne železnice so elektrificirane (vozovi novi, elegantni), sezidali so veliko število stanovanjskih hiš v ogromnem štilu, ob periferijah rastejo »naselbine« (Siedlungen), pri mnogih delniških družbah mesto kupuje delnice, izpopolnijo so vodovode, postavili so ob Donavi velikansko električno centralo itd. V vsega sveta hodijo komisije študirati dunajske zdravstvene, socialne, humanistične naprave. Kljub temu veliki letni preostanki!! Mnogi davkoplačevalci javkajo, ali končno plačujejo in mestna uprava florira!

Zveza narodov je poslala semkaj spomlad dva eksperta. Prav te dni čitate, kakšno poročilo sta predložila v Ženevi. Povsem po željah Zveze narodov trdita: Avstrija je sposobna življenja. Samo na sosednje države bo še treba malce pritisniti, da ne bodo pretrde proti avstrijski industriji!

Zveza narodov je čutila moralno dolžnost, da Avstrijo usposobi za samostalno življenje. Kakor vidimo, je svoj cilj dosegla. Ni pa bila ljubezen pravi motiv. — marveč strah pred Anschlussom. Avstrija mora biti sposobna za samostalno politično življenje, le tako moremo preprečiti združitve!

Ali dosežejo ta svoj namen? Dvomim! Vsa znamenja kažejo, da se bliža čas, ko porečejo Zvezi narodov: Der Mohr hat seine Schuldigkeit getan, der Mohr kann gehen! — Ideja združitve je v Avstriji zorela vzporedno z njeno sanacijo. Kakor so bili Avstrijci vseh barv še pred par leti zelo ponizni nasproti Zvezi narodov in so kazali čudovit respekt pred Senžermensko mirovno pogodbo, — tako vidimo, kako jim od tedna

do tedna raste pogum, da mečejo krinko od sebe in brez skrbi pojejo pesmice o Anschlussu in če treba tudi »Die Wacht am Rhein!« Vladni možje ostajajo sicer še doma, ali večina njih je s srcem in dušo zraven, kjer pojejo himne Veliki Nemčiji. — To pa je kapitel zase in o tem prihodnjič!

A. G.

Trgovinska pogodba z Avstrijo.

(Nadaljevanje.)

Glede sadja, grozdja za uživanje (15 zl. K za 100 kg), čebule in česna (3 zl. K za 100 kilogramov), suhih gob (10 zl. K za 100 kg) in hmelja (20 zl. K za 100 kg) in glede moke smo dosegli vezanje carinskih postavk, priznanih drugim, dosegli pa smo tudi izvestne ugodnosti, predvsem za izvoz jabolk in brusnic a la rufusa. Posrečilo se nam je zmanjšati carino na suhe slive (na 6 in 8 zl. K), na suha jabolka in hruške (na 6 zl. K), na paradiznike (na 4 zl. K), zeleni grah in fižol (na 5 zl. K, vse za 100 kg).

Glede klavne živine se nam je posrečilo samo vezati carino (5 zl. K za 100 kg), pri čemer se bo najbolj izplačal izvoz boljše živine, ker je v tem slučaju carina v razmerju napram vrednosti živine manjša. Istotako je vezana carina za lažje prašiče od 40 do 100 kilogramov teže za 9 zl. K od komada. Doseženo je zmanjšanje carine za debele prašiče nad 100 kg (na 3 zl. K od komada).

Za delovne konje se je posrečilo doseči nizko carino od 60 in 30 zl. K, konji za klanje so carine prosti.

Za zaklano perutnino se plača 15 zl. K za 100 kg, za živo (izvzemši divjačino) pa 8 zl. K od 100 kg.

Zmanjšana je carina na sladkovodne sveže ribe na 5 zl. K za 100 kg in rake (na 80 zl. K od 100 kg), kakor tudi na morske jastoge na 250 zl. K za 100 kg.

Carino na mast, salo in slanino smo vezali (3.80 zl. K za 100 kg), istotako za bučno olje od 25 kg naprej (na 5 zl. K za 100 kg).

Glede vina smo dosegli kontingent 40.000 hl belega in 40.000 hl črnega vina v sodih, pod 13 odstotkov alkohola po zmanjšani carinski postavki (od 30 zl. K za 100 kg), doseženo pa je zvišanje carine na isto postavko za vsa vina v sodih nad 13 odstotkov alkohola v neomejeni količini. Nadalje je doseženo tudi znižanje carin na vsa vina v steklenicah na 80 zl. K za 100 kg, ako imajo nad 13 odstotkov alkohola. Za slučaj, da je kontingent enega vina izčrpan, se more na njegovo mesto uvesti samo polovica količine drugega kontingenta.

Carino na namizno in mineralno vodo se je posrečilo znižati (na 1.40 zl. K za 100 kg).

Dosegli smo znižanje za zaklane debele svinje v celih komadih in polovicah, težkih nad 45 kg (na 6 zl. K od 100 kg). Smatra se, da je s tem dosežena pariteta za meso svinj, zaklanih v naših in avstrijskih klavninah. Istotako je doseženo znižanje carine za notranjo svinjo (izvzemši jeziče) (na 7 zl. K za 100 kg) ter znižanje carine tudi na ostalo svinjsko meso (12 zl. K za 100 kg), vezali pa smo carino na goveje in ovčje meso (12 zl. K za 100 kg). Doseženo je znižanje carine na navadne klobase (20 zl. K za 100 kilogramov in na salamo, prirejeno na madžarski način (na 80 zl. K za 100 kg).

Za naše izvozne sirovine je doseženo znižanje carine.

Znatno znižanje carine je bilo doseženo za marmelado iz sliv (od 20 na 5 zl. K za 100 kilogramov). Zmanjšana je nadalje carina za sadne konzerve. Dosegli smo prost uvoz hrastovega in kostanjevega ekstrakta.

Doseženo je nadalje znižanje carine za sita in ostalo domačo industrijo naših krošnjarjev v Ribnici in okolici, ter v Kropi.

Dosegli smo ukinitve carine na parjeno bukovino, znižanje carine za parkete (na 5 zl. K od 100 kg), a vezali smo vzajemno carino na deščice križema zlepljenih furnirjev (10 zl. K za 100 kg).

Glede cementa smo dosegli edinole vezanje carine (z 0.80 zl. K za 100 kg).

V hmeljski industriji smo dosegli deloma znižanje, deloma vezanje carine. Na tem polju je najvažnejši uspeh svobodno vezanje carine za kalijev cianamid.

Pogodba je parafirana 4. septembra 1925 v nemškem in srbohrvatskem jeziku.

Glasom sporazuma stopi tarifni del v veljavo v drugi polovici septembra.

Politične vesti.

= Ženevska konferenca. Iz poročila, ki ga je poslal urednik »Jutarnjega lista«, dr. Cihlar, iz Ženeve posnemamo sledeče: V ospredju diskusije stoji Mosul in Dunaj. Politični tenor ekspertov za Avstrijo gre za obdržanjem avstrijske samostojnosti. Razlogi avstrijske krize tiče v splošni desorganizaciji trgovine in prometa po vojni. Anglež Layton je posebej naglasil, da se bo mogla Avstrija gospodarsko dvigniti, ako se odstranijo tarifne barijere v centralni Evropi. — Mosul povzroča Angležem velike skrbi. Mosulska ekspedicija je stala dosedaj Angležem nad 200 milijonov funtov, a še vedno ni rešitve tega vprašanja.

= Turška nepopustljivost v mosulskem vprašanju. Po poročilih iz Ženeve je dobila turška delegacija iz Angore navodila, da mora biti v mosulskem vprašanju nepopustljiva. Če le možno, naj skuša doseči plebscit. Švedski zunanji minister Uden je nadaljeval razpravo z angleško in turško delegacijo. Pogajanja pa le potasi napredujejo in v diplomatičnih krogih dvomijo, da bodo zaključena tekom sedanjega zasedanja Zveze narodov.

= Medzavezniški dolгови. Iz Washingtona poročajo, da prideta po ureditvi češkoslovaškega dolga na vrsto Jugoslavija in Rumunija. Jugoslavija dolguje Zedinjenim državam 64 milijonov, Rumunija pa 44 milijonov dolarjev.

= Smrti dr. Petra Agostana. V Parizu je umrl dr. Peter Agostan, član madžarske socialdemokratske stranke. Pokojnik je bil bojevnik socializma. Kot profesor pravne akademije v Velikem Varadinu je spisal važna dela o zadržništvu, o pravici stavke in o temeljnih vprašanjih privatnega prava. Napadal je tudi ogrsko fevdalno plemstvo, ki je krivo, da je moralo toliko delavnih moči iz dežele v Ameriko. Tega mu gospodje niso mogli odpustiti in v procesu radi sodelovanja pri diktaturi so mu skoraj bolj zamerili njegova znanstvena raziskavanja, kakor politično udejstvovanje. Za časa Karolyijeve vlade je zapustil predavalnico in sodeloval pri vladi v raznih svojstvih. V političnem procesu je bil obsojen na smrt in rešen samo po boljševiški izmenjalni akciji. Odšel je v Moskvo, od tam v London in končno v Pariz, kjer je deloval znanstveno in tudi kot dopisnik strankinega glasila. Podlegel je boleznim, ki si jo je nakopal v zaporih.

= Novi poveljnik črne milice. Nasproti prvotnim vestem, da prevzame sam Mussolini poveljstvo nad fašistovsko milico, je bil za poveljnika imenovan knez Gonzaga, ki se je večkrat odlikoval v vojni in uživa v armadi velike simpatije.

= Kongres Trade Union. V ponedeljek je pričel 57 kongres angleških Trade Union. 724 delegatov zastopa 4.343.000 članov. Posebno zanimanje vzbuja debata o predlogu za ustanovitev lastnega tiska in posebnega odbora za narodne odnose. Dosedaj so Trade Unioni v tem oziru delovali z delavsko stranko.

= Anglija in vstop Nemčije v Zvezo narodov. V sedanjem času, ko se pripravljajo garancijski pakt, bo zanimalo poznati argumente, s katerimi skušajo v angleških političnih krogih v Ženevi olajšati Nemčiji vstop v Zvezo narodov. Ti argumenti so za presojo britanske politike velikega pomena. Anglija se trudi, da bi izrazila nasprotstva in priprava pot sporazumu, obenem pa daje Nemcem razumeti, da riskira s tem nezadovoljstvo drugih. Povdarja se, da bodo z vstopom Nemčije v Zvezo narodov odstranjene težkoče, ki se jih Nemčija boji. Pravijo: »Vi se bojite rizika, ki v resnici sploh ne bo več riziko.« Te argumente navajajo tako vladni politiki, pakor tudi opozicionaleci. Zastopniki leve trde, da bi Nemci škodovali samim sebi, ako bi po svojem vstopu v Zvezo narodov spravili na tapet vsa vprašanja, ki bi jih kot dedščino vojne radi likvidirali. Z varnostnim paktom ustvarjena atmosfera bi povzročila, da bi se stopnjama odstranile vse krivice mirovni pogodbi. Če bi pa Nemčija zahtevala revizijo mirovni pogodb takoj po svojem vstopu, ki samo podkrepila francosko opozicijo in obrnila angleško razpoloženje proti sebi. S svojim vstopom mora Nemčija skleniti, da bo delovala v evropskem smislu, ne samo zase, marveč za vso Evropo. Samo tako je možno »stopnjena« doseči rekonstrukcijo Evrope, pri čemer bi imeli važno vlogo tudi gospodarski stiki s Francijo in gospodarski sporazumi z večjim krogom narodov.

IX. umetnostna razstava »Kluba Mladih« v Akademskem domu. Kolekcijski bratov Kralj.

Današnja razstava bratov Kralj je rezultat reševanja umetniških nalog, h katerim sta se oba brata šele v zadnji dobi odločno usmerila. Razstava l. 1923 je bila nekaka razvodnica, kjer je poleg starih elementov, ki so dobili svoj najpregnantnejši izraz v dvoranski dekoraciji, že živel novi, v prihodnost kačoji. S tega vidika je pozdraviti srečno misel, da so se na tej razstavi poleg najnovejših uvrstila tudi nekatera starejša dela, ki nam na ta način omogočajo retrospektiven pogled na prieto razvojno pot. Izmed teh starejših naj imenujem Francetove slike »Snehanje«, »Oznanjenje« in kip »Kristus Pridigar« (vse iz l. 1922/23), Tonetovo »Apostol Pavel« in plastično skupino »Pasijon«. Pozabiti seveda ne smemo že zgoraj omenjene dekoracije.

Napram njunemu delu do l. 1923 pomeni ta razstava izrazito spremenjen svet. Že zgolj številčno. Razstave po l. 1922 so izbrane kolekcije, taka je tudi ta. Ustvarjanje obeh umetnikov se je umirilo, uneslo, skrečilo, danes producirata malo, a tisto je veljavnejše.

Tudi tehnično je to nova doba. V bruhanju mladostnih let ni bilo časa misliti na tehnični problem, slike in kipi so čisto ostali nedovršeni, poleg tega, da so bila tudi dela,

ki so bila tehnično pomanjkljivo izdelana. Ob sliki apostola Pavla je danes toliko drugih, ki so trdnjeje kakor njegova zgrajena.

Seveda — bistvene razlike so notranje značaja. Snovno je opaziti povrat k domači predmetnosti, k zemlji in kmetskemu življenju. Nič več se ne pojavi simbolično-algorični predmet, celo religiozni izginja. Na njegovo mesto stopa neke vrste realistična snovnost (»Jajčarice«, »Poletje«, »Težaki« itd.) popolnoma v skladu s spremembami velikih narodov. Tudi krajina nastopa, le da v teh delih mnogo manj jako kot na primer na »Magdalen« ali »Sentpeterskem predmestju« (danes nerazstavljeno). Spremenile so se tudi zgolj formalne vrednote. Linija, omejujoča obliko, postaja preciznejša, oblika točno določena, struktivna, poudarja se vsa mesta, kjer oblika vrši kako organsko funkcijo. V tem oziru je slika »Snehanje« naravno programatičnega značaja. Na novejših slikah se oblike polnijo z organskim življenjem, postajajo okrogle, plastične (»Delava pred tovarno«). Zlasti pa opazimo to na otroku s slike »Studenece«, ki je po dolgem času zopet plastičen, živ akt. Človeško telo postaja tu zaradi samega sebe objekt upodabljanja, ne zaradi kakih simbolično-algoričnih pomenov. In sicer se upodablja organsko struktivno. Prav tako se upodablja kompleks teles — skupina. Skupina kot um — problem za Kralja doslej ni eksistirala, do

celote jo je vedno dvigala le ideja (»V potu svojega obraza«), torej neumetniško sredstvo. Na slikah »Slovenska vase«, »Poletje«, »Jajčarice« so upodobljene skupine, ki so take le na podlagi umetniških, formalnih sredstev: figure so postavljene v prostor, ki sicer še ni globok, agitajo, se gibljejo, so v konfiguracijah, ki so realno možne (»Težaki«, »Jajčarice«). Te figure tudi tvorijo prostor, kar je na Kraljevih slikah popolnoma novo, bodisi z lastnimi pozicijami (»Slovenska vase«), bodisi v zvezi z drugimi, na pr. arhitekturnimi elementi (»Jajčarice« — vrata v ozadju v eni, figure v ospredju v drugi smeri). Na sliki »Sama« je že podan omejen prostor, interieur, ki ga pojasnjuje čisto nov, pomemben činitelj — svetlobni žarek. Enako prostotvorno vlogo ima stena na »Slovenski vasi«, od roba odmaknjena v globino; različne dimenzije figur na pr. na sliki »Studenece« pojasnjujejo, da je prostorno ena skupina spredaj, druga zadaj.

Omenjeni svetlobni žarek ima poleg svoje prostotvorne vrednosti še drugo — stvarno, namreč kot žarek, svetloba in nič več. S tem je načel problem svetlobe, ki oblikuje, modelira predmete, kar se deloma vidi že na sliki »Magdalena« (1922), pojasnjuje prostor (»Slov. vase«, »Jajčarice«), kar se godi z alteriacijo svetlih in temnih partij, ustvarja v plastične vrednote (prim. »Kristus-pridigar«; gladke ploskve v nasprotju s temnimi od-

prtinami oči, ust!) in končno celo ustvarja vsebinska razpoloženja (»Sama«).

S problemom svetlobe je zvezan problem barve, ki danes ne služi več simbolično izraznim svrham kot nekoč, temveč se pokorava formalnim vidikom in smotrom modelacije oblik, predstavljanja estetskih in ne literarnih vrednosti itd. Tako spoznanje o barvi spada tudi k objektivizaciji umetniškega hotenja in ustvarjanja, ki smo ga že mogli doznati glede upodabljanja oblik, teles, skupine in prostora.

Ko je hotenje obeh umetnikov postalo stvarno umetniško, je težko govoriti o velikih simbolnih pomenih teh slik, kakor se je že zdaj zgodilo. Tudi o neki konkretni vsebini kot taki je težko reči pravo besedo. Ta dela so sama vsa vsebina, govorjenje o njih vsebini torej ni na mestu. V nasprotju s prejšnjimi vlada na njih neki mir in red, notranje in zunanje. Nobenega gibanja, niti fizičnega niti psihičnega (prim. n. pr. gibanje v »Zadnji večerji«). Kakor ta barva, je nje v »Zadnji večerji«). Kakor ta barva, je nje v »Zadnji večerji«). Kakor ta barva, je nje v »Zadnji večerji«).

R. I.

Dnevne vesti.

PO ZAKLJUČKU VELESEJMA.

Kljub gospodarski krizi in stagnaciji je V. Ljubljanski velesejem uspel zelo povoljno. Zaenkrat še niso zbrani vsi podatki o prometu in o številu posetnikov, vendar si je možno že na podlagi dosedanjih podatkov ustvariti približno sliko poteka petega velesejma. Le kdor ne pozna težkega gospodarskega položaja, ki ga danes preživlja ves svet, lahko skomiga z ramami, češ letos pa velesejem ni uspel. Poznavalec gospodarskega življenja, njegovih očitih in tajnih sil, pa se mora čuditi, da je v danih razmerah uspela tako velikopotezna prireditev. To priča tudi razpoloženje med razstavljalci samimi. Ena tretjina vseh letošnjih razstavljalcev je bolj zadovoljna kakor lani, ena tretjina je izjavila, da je uspeh enak lansemu, dočim je ena tretjina manj zadovoljna. O tem priča nadalje dejstvo, da se je za prihodnji velesejem prijavil velik odstotek razstavljalcev. Obveznih prijavitelj je prešla velesejemski uprava že nad 50. Tudi po razpoloženju v gospodarskih krogih v ostalih pokrajinah države lahko z mirmo vestjo rečemo, da je velesejem za prihodnje leto zasiguran, in tako je prav ter osobito za Slovenijo dobro in zelo koristno.

Ob tej priliki moramo pohvalno omeniti brezhitno velesejmsko upravo, s katero so bili vsi prizadeti izredno zadovoljni. Navzlic mnogobrojnim posetnikom je vladal ves čas najlepši red, organi so bili napram vsakomur uslužni, kar je napravilo predvsem na inozemce najboljši vtis. Zasluga za to gre v prvi vrsti izbornemu vodstvu, ki je storilo vse za povzdigo pomena velesejma in posredno za povzdigo ugleda Ljubljane in Slovenice. Bodi torej izrečeno javno priznanje delavnemu vodstvu gg. predsedniku **Franu Bonacu**, spretnemu in agilnemu ravnatelju **Milanu Dularju**, ki ga je z marljivim delom in bogatim znanjem podpiral tajnik **Egon Zois** ter ostale osobe. Spričo tega vodstva lahko mirne vesti pričakujemo nadaljne Ljubljanske velesejme, ki naj bodo stalna revija našega napredka in manifestacija slovenske produkcije in dela.

— **Uradni liste** prinaša v št. 84 z dne 7. septembra t. l. med drugim sledeče: Zakon o narodnem priznanju kralju Petru Velikemu Osvoboditelju; zakon o narodnem priznanju onim, ki so zaslužni za domovino; zakon o tiskih; naredbo min. za poljedelstvo in vode, s katero se določajo veterinarjem pristojbine za cepljenje živali; naredbo o zdravstvenem nadzorstvu živali v zavodih za izdelovanje seruma in podobnih proizvodov za živalske kužne bolezni; konkurz za sprejem gojencev v strojno podčastniško šolo vojne mornarice za vojaško zrakoplovstvo ter razglas o natečaju za upravnika državnega kemijskega laboratorija v Beogradu.

— **Poljska odkolovanja.** Odpravnik poljskega poslanstva v Beogradu je predložil te dni pomočniku našega notranjega ministrstva velik seznam visokih vojaških oseb, ki so odkolovane s poljskimi redovi. Na prvem mestu se nahajajo naš vojni minister Dušan Trifunović, šef generalnega štaba Pešić in veliko število generalov.

— **Uradniški izpiti.** V ministrstvu poljoprivrede in voda je vzpostavljena strokovna komisija za državne izpite uradnikov, ki so podrejeni temu ministrstvu.

— **Kongres vodnih združenj.** Po iniciativi ministrstva poljoprivrede in voda je sklican za 28. september v Beograd kongres delegatov vodnih združenj iz vse države. Delegatom je dovoljena po železnicah polovična vožnja.

— **Mednarodni letalski kongres** se vrši od 6. do 10. oktobra v Bruslju. Na kongresu bo zastopana tudi naša država.

— **Kongres za mednarodno pravno ureditev letalstva.** Od 28. septembra do 2. oktobra 1925 se vrši v Lyonu 7. kongres za mednarodno letalsko pravo. Predsedoval bo kongresu profesor pariške juridične fakultete Pradelle.

— **Nove luksuzne cigarete.** Uprava državnih monopolov izda v kratkem novo vrsto luksuznih cigaret. Imenovale se bodo »Kardordje«, izdelane bodo iz najfinejšega tobaka in papirja. Prodajale se bodo po 1.50 Din komad, in sicer v škatlah z 20 in 10 komadi skupaj.

— **Izpremema imena železniške postaje.** Generalna direkcija državnih železnic je odredila, da se ime postaje Gjurjevac (na progi Vel. Bečkerek—Vrša) izpremeni ter se imenuje postaja odslej Velika Greda.

— **Drž. dvorazredna trgovska šola v Mariboru.** Prijave za vstop v I. in II. letnik sprejema ravnateljstvo do 13. septembra. Šolsko leto 1925-26 se prične v ponedeljek 14. septembra z otvoritveno službo božjo ob 9. uri v frančiškanski cerkvi. Nato se zbere vsi učenci in učenke v svojih razredih, kjer se jim prečita disciplinarni red in urnik. V torek 15. septembra se prične ob 8. uri redni pouk. — **Ravnateljstvo.**

— **Dvestoletnica ruske Akademije znanosti.** Proslava dvestoletnice ruske Akademije znanosti se je razvila v veliko politično demonstracijo. Sovjetski tisk posveča tej proslavi slavnosti številke ter priobčuje pozdrave vseh vodilnih političnih osebnosti in delavskih organizacij. Mesto Leningrad je slavnostno okraшено. Na slavnostnem banketu je bilo zbranih 80 učenjakov iz inozemstva, med njimi 23 nemških. V sprejemni dvorani je stal kip Petra Velikega. Proslava je prva prireditev te vrste pod sovjetskimi režimom. Vrsto govorov je otvoril predsednik akademije Karpinski. Za njim je govoril predsednik unije Kalinin, ki je pozval inozemske delegate, da naj ne proučavajo samo sovjetskih znanstvenih institucij, temveč tudi sovjetsko realnost. Naslednji govornik je bil nemški poslanik, od čigar pompozne govoru omenjamo samo besede: Nemškega in ruskega naroda ne veže sovraštvo ali pa ljubezen, temveč um in duh, jasno spoznanje

skupnih duševnih in materialnih interesov. Pravijo, da je sledilo njegovemu govoru burno odobravanje. Nato je govoril Linačarski v podobnem smislu kakor Kalinin. Sledili so tuji poslaniki in zastopniki inozemske vede. Posebno mnogo so govorili Nemci:

— **Raziskava notranjosti Grenlandije.** Iz Kodanja poročajo: Rektor vseučilišča v Mihi-ganu, prof. William Hobbs, pripravlja tu program za ekspedicijo, ki odpotuje prihodnje leto pod vodstvom raziskovalca Laue Kocha v notranjost Grenlandije. Profesor Hobbs meni, da dokazujejo vse ekspedicije v notranjost Grenlandije — prva je bila tam pred 150 leti —, da se zbirajo vsi viharji, ki pridejo iz severne in zahodne Evrope kot cikloni v notranjosti Grenlandije. Domneva se, da bi mogla meteorološka postaja v notranjosti Grenlandije, opremljena z brezžičnim brzojavom, javiti v naprej vsak bližajoči se vihar. Profesor Hobbs upa, da se bo ekspediciji posrečilo najti v notranjosti otoka prezimovalno postajo ter da bo stvar finan-sirala Amerika.

— **Italijanska zračna flotilja na Dunaju.** Iz Turina poročajo: Flotilja, obstoječa iz treh letal in enega rezervnega letala, se je dvignila dne 8. t. m. ob 7.20 z aerodroma »Mirafiorie« ter podvzela polet: Udine, Dunaj, Budimpešta, Lvov, Jassy, Bukarešta, Stambul, Sofija, Beograd, Budimpešta, Udine, Rim, Turin. — Iz Dunaja poročajo pod istim datumom, da italijanska flotilja na Dunaj še ni prispela. Vsekako pa je prišlo obvestilo, da flotilja pride. Najbrže je poletela flotilja zaenkrat samo do Udine, od koder bo polet nadaljevala do Dunaja. Italijanskim oficirjem se priredi na Dunaju slavnosten sprejem.

— **Kriza poljskih šol.** Poljska javnost govori te dni mnogo o žalostnem položaju, v katerem se nahajajo dandanes poljske državne šole. Državnih srednjih šol je v Varšavi samo 8, vse druge so privatne. Roditelji so srečni, kakor da so zadeli dobiček v loteriji, ako je njihov otrok sprejet v državno šolo. To pa zato, ker je šolnina na privatnih šolah devetkrat višja kakor na državnih. O znižanju vsaj za letos ni niti govora.

— **Izpremembe v državni službi.** Premiščena sta vladni kancler Fran Jeram od okr. glavarstva Brežice v Črnomelj, okrajni tajnik Rudolf Smerduh pa iz Črnomlja v Radovljico. — Imenovan je vpokojeni računski svetnik Josip Skalar za računskega svetnika pri inspektoratu ministrstva za narodno zdravje v Ljubljani.

— **Nov češkoslovaški konzul v Jugoslaviji.** Češkoslovaškemu honorarnemu konzulu v Splitu Vl. Smolčiću je bil podeljen od naše vlade ekskvatur.

— **Katastrofalno neurje.** Nad Washington in okolice se je utrgal v soboto oblak, ki je povzročil velike poplave. 17 oseb je utonilo, materijalna škoda znaša pol milijona dolarjev.

— **Legar v Sleziji.** Iz Breslave poročajo: V Langenbichau-u je izbruhnila velika epidemija legarij. V zadnjih dneh je obolelo nad 100 oseb, od katerih jih je že deset umrlo.

— **Nesrečni romarji.** »Edinost« poroča: Na Malo Gospojnico se stekajo iz cele goriške dežele mnogostevilni romarji, ki hite se pokloniti Mariji in jo prositi za milost na bližnjo Sv. Goro, kamor gre tega dne največje število romarjev v cellem letu. Dvoprežni vozovi z velikim »skalirjem« prevažajo romarske trume do kolon v Solkanu, odkoder gredo potem peš na Marijin hrib. V ponedeljek zjutraj so se vozili na dvoprežnem vozu romarji iz Furlanije skozi Gorico v Solkan. Ko so dospeli na Korenjo, so se splašili konji ter prevrnil voz, na katerem je sedelo večje število romarjev. Nekateri izmed njih, katerim se ni nič zgodilo, so hitro pobrali svoje kosti, troje pa je moral prepeljati »Zeleni križ« v goriško bolnico, ker so zadobili pri padcu razne poškodbe, ki pa na srečo niso nevarne. Ravno pred letom dni se je pripetila furlanskim romarjem podobna nesreča. Ko so se vračali na vozu s Sv. Gore, so se pri južni postaji splašili konji ter prevrtili romarje v občestni jarek.

— **Mistoriozen umor.** V gozdu pri Berlinu so našli te dni umorjeno okrog 20 let staro izredno lepo deklico. Komisija je ugotovila, da ne gre niti za roparski umor, niti za umor iz pohote. Ker so našli pri njej beležnico, v kateri so zapisani naslovi najznamenitejših slikarjev in kiparjev, se domneva, da je bila deklica model.

— **Roparski napad v Gorjah pri Bledu.** Te dni je bil izvršen v Gorjah pri Bledu drzen roparski napad. Sredi noči je potrkal na okno v prostorih kmetijskega društva stanovalce poslovovalkinje Marije Cundrič neznani moški ter zahteval, da mu Cundričeva odpre, češ, da radi dve sveči za kaplana, ki bo šel obhajati. Ko se je Cundričeva pozvilo odzvala, je navalil nanjo maskiran lopov, ki jo je vrgel na tla ter jo toliko časa davil, da se je onesvestila. Ko se je zopet zavedla, razbojnika ni bilo več. Kmalu se je prepričala, da je izginil z njim vred iz blagajne ves denar v znesku 53.323 dinarjev. Pričela je klicati na pomoč, prihiti so ljudje, avizirano je bilo orožništvo, toda zasledovanje je ostalo brez uspeha, napadalec je izginil kakor kafa. Cundričeva je bila precej poškodovana, ropar ji je izbil tri zobe ter jo opraskal po vratu.

— **Umor v gozdu pri Berlinu.** Kakor smo poročali, je bilo najdeno v soboto v nekem gozdu pri Berlinu truplo umorjene ženske. Sprva niso mogli ugotoviti identitete, domnevali so samo to, da je bila umorjenka model. Sedaj je identiteta ugotovljena in tudi storilec eruiran. Umorjeno dekle je 16-letna Erna Höse iz Neuköllna, ki je bila v umetniški akademiji model. Morilec je 21-letni mlinar Oto Klebs. Izkazalo se je, da je bil zločin pripravljen že pred daljšim časom. V preteklem tednu je ukradel Klebs svojemu bratu revolver, si oblekel njegovo najlepšo obleko ter izginil. Zadnjikrat so ga videli v družbi

umorjene deklice. Klebs je z deklico v zadnjem času mnogo občeval. Predstavila ga je tudi svojim staršem. Ker pa je postala model, je postal fant ljubosumen in rabijaten. Grozil ji je, da jo ustrel, če si ne izbere drugega poklica. Deklica besed ni smatrala resno in ni ji prišlo niti na misel, da bi bila izpolnila željo svojega ljubimca. V ponedeljek je prišel Klebs nenadoma v akademijo umetnosti ter se informiral glede umorjene pri njeni sestrični. Ta mu je povedala v obraz, da je on morilec ter ga je hotela dati aretirati. Klebs je skočil skozi okno ter pobegnil. Opoldne se je pojavil ob mrtvaškem odru svoje ljubice ter se ustrelil s istim revolverjem, s katerim je izvršil umor. Prišel je k mrtvi ljubici pod pretezo, da si mora ogledati mrtvo truplo po nalogu javne oblasti. Predno so mu mogli to zabraniti, se je ustrelil. Prepeljali so ga v bolnico, kjer je kmalu nato umrl.

— **Razbojništva poglavarja roparjev Majo Vujovića.** Kakor znano, je padel nedavno v bližini Bileće v boju z orožniki glasoviti poglavar roparjev Majo Vujović. Sedaj pri-nasajo listi podrobnosti iz njegovega življenja. Vujović je izvrševal svoj krvavi poklic v Hercegovini polna štiri leta. Bil je strah in trepet prebivalstva. Naj omenimo samo par njegovih grozodejstev. Ugrlednemu Črnogorcu Kraljeviću je umoril zahtrebno tri sinove. Meseca septembra lanskega leta je umoril v bližini orožniške postaje Plane štiri mohamedance. Eden od njih je bil oče 9 otrok. Par dni pozneje je ustrelil v dotičnem kraju še dva muslimana. Kmalu nato ga je zasledila policija pri poizkušenem ropu. Med njim in policijo se je razvil boj, pri katerem je bil ubit eden od stražnikov, dočim je odnesel ropar zdravo kožo. Letos je izvršil še večje grozovitosti. Med drugim je umoril nekega sodnega slugo pred očmi njegove žene in otrok. V neki vasi je umoril v družbi svojih tovarišev kar pet kmetov in šest volov naenkrat, kakor jim je zažgal hiše. Medtem, ko so žrtve umirale, je Vujović s svojimi tovariši pred njihovimi očmi plesal in pel. Na vesti ima nebroj umorov in ropov, tako, da so si ljudje kar oddahnili, ko so izvedeli, da je mrtev.

— **Douglas Fairbanks** je rabil v Hollywoodu za film 50 lepih mladih deklic z dolgimi lasmi. Trajalo je precej časa, predno jih je nabral. Lepih je bilo dosti, težkoče so povzročali samo dolgi lasje. Končno jih je vendarle spravil skupaj. Deklice niso vedele — kakor igralci sploh ne — zakaj gre pravzaprav. Zato so se angažirale silno veselile. Nekatere od njih so si dale od samega veselja — zato, da bi izgledale pri slikanju čim najlepše, hitro lasje odstriči. Silno so bile iznenadene, ko so morale drugo jutro odjadrti, ne da bi bile prišle na film. — Hollywood je dežela norih mod. Nekatere filmske dive so si dale poslikati nage noge z arabskimi ter so našle glede teh trpežnih nogavic mnogo posnemalk. Nato so najbrže intrinigrili pletili nogavic, da so prišli zopet do zaslužka. Gospodične so si dale namreč nakrat, mesto nog, poslikati decolleté spredaj in zadaj. To je zaenkrat zadnja moda v Hollywood-u.

— **Hud zakonski mož.** Kavarnar Stanoje Branković v Novem Pazaru je pil te dni s svojim bratom in zetom ter svojo ženo pozno v noč. Na poti proti domu je izzval z ženo prepir. Nenadoma je udaril ženo s steklenico tako močno po glavi, da se je žena onesvestila. To surovi trojci še ni zadostovalo. Vsi trije so navalihi na nezvestno ženo ter jo bili s trdimi predmeti. Tej situaciji je napravil konec neki pasant, ki je poklical policijo. Tepena žena je v zdravniški oskrbi, njen mož in ostala dva pa v zaporu.

— **Spopad med udeleženci procesije in policijo.** Kakor poroča »Petit Parisien«, je prišlo v Antunu med udeleženci neke procesije in policijo do hudega spopada. Procesija je hotela namreč nositi po ulicah relikvije sv. Lazarja kljub prepovedi mestne oblasti. Policija, peš in na konjih je zastavila udeležencem pot in razvil se je pretep. Več oseb je bilo ranjenih. Eden od udeležencev procesije je dobil precej hud udarec s sabljo.

— **Kokainist — morilec.** Dne 23. junija je zvalil neki Gregori v Genovi poročeno žensko v svoje stanovanje ter jo umoril. Truplo je skril v velikem kovčku. Po izvršenem dejanju se je skrival morilec v Milanu, dokler ga ni končno te dni policija sledila in aretirala. Izprva je tajil ter trdil, da je žensko umoril neki profesor, kateremu je odstopil za tisti večer sobo. Končno pa je priznal. Izpovedal je, da je povabil gospo v svojo sobo. Bila sta strastna kokainista. Tudi usodopolnega večera ju je spravil kokain v »blaženo« razpoloženje. Ne ve, kako je prišlo, spominja se samo, da je pograbil nenadoma britev ter prerezal svoji prijateljici vrat. Po izvršenem dejanju se je polagoma zavedel in skušal je izbristati vsako sled. Kmalu pa se ga je polastil silen strah. Zbežal je iz hiše ter prebil noč v slaboglasnih lokalih. Ko je izvedel naslednjega dne, da je umor odkrit, je pobegnil.

— **Aretacija napačenega grofa.** Dunajska policija se trudi te dni, da bi ugotovila identiteto mladega pustolovca, ki trdi, da je grof Pongracz iz Sent Miklosa. V naslednjem nekaj podrobnosti: 19 letna deklica se je seznanila potom inserata z mladim možem, ki se ji je predstavil kot 27 letni pisatelj Rudolf Perl z Dunaja. Meseca junija se je preselil dozdnevni pisatelj k njenim staršem v Leobersdorf. Med svojim bivanjem v Leobersdorfu je pisal neki roman ter se bavil neprestano s fotografičnimi deli. Pripovedoval je tudi, da se bavi z neko iznajdbo, ki mu bo nekaj nesla, najmanj 100 milijonov Ka. Dne 5. avgusta je odšel v spremstvu svoje »neveste« iz Leobersdorfa, češ, da se pelje k svoji teti v Linz. Od onega časa ni bilo o »pisatelju« in deklici ne duha ne sluha več. Pismo, poslano na addresso »pisateljeve« tele, je prišlo nazaj z opombo: »Adresat neznan«. Tedaj so začeli sumiti stariši deklice, da je padla v roke trgovcu z dekleti in ovadili stvar policiji. Pri hišni preiskavi v njegovem stanovanju je našla policija vsakovrstna predmete, ki opravičujejo sum, da je mož ponarejevalec novčanice. Ugotovljeno je dalje, da je ime, pod katerim je pustolovec nastopal, napačno, zakaj dokumenti so pravemu lastniku ukradeni. Te dni je bil mož na Dunaju aretiran. Pri zaslišanju je trdil, da je njegovo pravo ime »grof Pongracz«, bivši oficir avstroogrške armade, ki je služil po prevratu v rdeči armadi. Natvezil je policiji dolg roman. Izročili so ga sodišču in sedel bo najbrže dolge mesece v preiskovalnem zaporu, predno bo njegova identiteta ugotovljena in bodo prišli vsi njegovi grehi na dan.

— **Moskovska »Pythia« in čudodelka** pod ključem. V Moskvi so aretirali te dni slavno prerokinjo in čudodelko baronico pl. Wichmann. Plemenita čudodelka trdi, da je hodila v šolo k fakirjem v Bombay in Kalkutti. Sedaj je živila dolgo časa v Moskvi od čudežev v blagostanju in uživala velik ugled. Bila je splošno znana kot »moskovska Pythia« in čudodelka. V velikih množicah so prihajali v njeno orientalsko-mistično urejeno stanovanje lahkoverni ljudje, ki so dobili za denar vse, kar so hoteli: Zdravila je kožne bolezni, delila vsakovrstne talismane ter prerokovala bodočnost. Od talismanov naj omenimo samo »talismane za srečo v denarnih zadevah«, »talismane za pridobitev simpatije, oziroma ljubezni kakega človeka« in »talismane, ki naj vzbude sovražnost«. Kljub temu, da je bila plemenita čudodelka silno draga, je bila njena klientska ogromna. Po cele dneve so morali čakati ljudje predno so prišli na vrsto. Med njenimi stalnimi obiskovalci so se nahajali visoki sovjetski uradniki, igralke, sovjetski komisariji, da celo poveljujoči generali rdeče armije. Njena slava se je širila bolj in bolj po prostrani Rusiji in baronica pl. Wichmann bi bila postala mogoče najbogatejša gospa na Ruskem, da se ni zganila končno sovjetska državna policija ter jo vtaknila pod ključ. Tako pa bo končala svojo kariero pred revolucijskim tribunalom.

— **Maturantom gimnazije in realke iz leta 1900.** Na mnogobrojna pismena vprašanja in stavljene predloge ponovno obveščam vse tovariše, da se slavje 25-letnice naše mature vrši nepreklicno dne 6. oktobra 1925. Odhod iz Ljubljane na Bled ta dan ob 6. uri 40 min. zjutraj. Da se more naročiti skupno kosilo, naj se blagovoli vsak prigrisati z dopisnico na naslov: Ljudevit Klobčič, okrajni glavar, Ljubljana.

— **Dve nesreči v Ljubljani.** Včeraj zjutraj sta se pripetili v Ljubljani dve nesreči. Zidar Anton Lampič, ki je delal na neki stavbi na Mirju, je padel pri delu z odra ter obležal nezavesten. Prepeljali so ga v bolnico, kjer bo najbrže dalje časa rabil, da ozdravi, ker je dobil pri padcu težke notranje poškodbe. — Delavec Fran Kavsek, zaposlen v pivovarni »Union«, pa je padel med delom tako nesrečno, da si je zlomil par reber. Tudi njega so prepeljali v bolnico.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA.
dne 10. septembra 1925.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz leta 1921 den. 79; Loterijska državna renta za vojno škodo den. 305, bl. 305; Zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 25; Kom. zadolžnice Kranjske dež. banke den. 20, bl. 25; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 200, bl. 205; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 225, bl. 240; Merkantilna banka, Kočevje den. 101, bl. 105; Prva hrvaška štedionica, Zagreb den. 912; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana den. 80; Trbovelj. premogokopna družba, Ljubljana den. 355; Združene papirnice Vevče, Gorizane in Medvode d. d., Ljubljana den. 120; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 165, bl. 180.

Blago: Les: Madrieri, 75/230 mm, 3—7 m dolž., fco meja bl. 580; Bastings, 68/150 mm, 63/163 mm, 63/178 mm, fco meja bl. 600; bukev neparjena la, 27 mm, 40 mm, obrobljena, fco meja bl. 900; deske, podmere, 30 in 40 mm, fco meja 3 vag., den. 480, bl. 480; deske, podmere, 13 mm, fco meja 1 vag., den. 490, bl. 490. — **Zito in poljski pridelki:** Pšenica bačka, fco bč. postaja bl. 250; pšenica domača, fco Ljubljana den. 250; koruza slavonska, par. Ljubljana bl. 215; koruza slavonska, par. slav. postaja 2 vag., den. 216, bl. 216; koruza slavonska, fco Postojna 2 vag., den. 224, bl. 224; oves slavonski, par. Ljubljana 1 vag., den. 170, bl. 170; laneno seme, fco Ljubljana den. 540.

BORZE.

Zagreb, dne 11. septembra. Newyork ček 278.36, Pariz 262.7—266.7, Praga 165.38—167.38, Bruselj (zaključek 256), Amsterdam 22752285, Dunaj 785.5—785.5, Berlin 1929.7—1339.7, Budimpešta (zaključek 0.079), Italija izplačilo 235.7—238.1, Curih 1081—1089.

Curih, dne 11. septembra. Beograd 9.225, Newyork 518, London 25.1125, Pariz 24.40, Milan 21.70, Dunaj 78.05, Praga 15.95, Bukarešta 9.70, Varšava 92.50, Budimpešta 6.007260.

Dobave. Direkcija drž. železnice v Ljubljani sprejema do dne 18. septembra t. l. ponudbe glede vezave knjig in ponudbe glede dobave map. Predmetni pogoji so na vpogled pri Ekonomskem oddelku direkcije drž. železnice v Ljubljani. — Intendantstvo skladišta mornarice v Tivtu sprejema do 15. septembra t. l. ponudbe glede dobave čevljarstevskih potrebščin. Direkcija drž. rudnika Ljubija sprejema do 20. septembra t. l. ponudbe glede dobave samokolnic. — Direkcija drž. rudnika Breza sprejema do 1. oktobra t. l. ponudbe glede dobave turbosask. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 18. septembra t. l. pri Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 920.000 kg moke. — Dne 21. septembra t. l. pri Intendantstvu skladišta Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave živil namiznega olja, svinjske masti, makaron, riža, pšenicega zdroba, sladkorja, žitne kave in Frankove cikorie. — Dne 26. septembra t. l. pri direkciji državnih železnice v Subotici glede dobave telegrafskega orodja. — Dne 29. septembra t. l. pri direkciji drž. železnice v Sarajevu glede dobave 2500 kg mehkega svinca. — Dne 30. septem-

bra t. l. pri Direkciji drž. železnice v Zagrebu glede dobave gumijevih cevi. — Dne 1. oktobra t. l. pri Intendantstvu Dravske divizijske oblasti v Ljubljani, dne 3. oktobra pa pri komandi vojnega okruha v Mariboru glede dobave sene in slame. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so na vpogled v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

To in ono.

VSEMIJA NE BO KONEC.

Problem o koncu sveta je nedvomno eno od najbolj spornih in zanimivih znanstvenih vprašanj. Da je vsemirju usojena še neizmerno dolga doba življenja, da pa je ta doba kljub vsemu omejena, o tem so bili do zadnjega časa enotnega mnenja vsi znanstveniki. Seveda so divergirala mnenja glede načina, kako bo končalo vsemirje. Starejša veda je računala neomajno z možnostjo kozmične katastrofe. Novejša astronomija sicer možnosti trčenja dveh nebeških teles ne izključuje, da si je ta možnost sprito neizmerne obsežnosti vsemirja in razmeroma malenkostnega števila nebeških teles v tem prostoru pač silno majhna. Toda katastrofa posameznih planetov nima s problemom omejevanja ali neomejevanja življenjske dobe vsemirja ničesar opraviti.

Pač pa je bila moderna veda že pred desetimi leti mnenja, da se bo celokupna energija vsemirja nekoč izčrpala ter bo vsako gibanje prenehalo, vsemirje odreenelo, razlike energij in sil bodo prišle na vseh točkah vsemirja v ravnotežje. To ravnotežje bi pomenilo konec vsemirja, ker bi prenehalo z njim pretvarjanje toplote v gibanje in gibanja v toploto. Brez toplote pa vsemirje ne more eksistirati. Zato bi vse odreenelo in zmrazilo. Za to smrt vsemirja so našli naravoslovci tudi že lepo donečo grško označbo »vetropija«. Dokazali so matematičnim potom, da bo trajalo pač še neštete milijone let, predno pride do »vetropije«, enkrat pa pride sigurno do tega.

Cela vrsta novih razkritij pa dokazuje, kakor se zdi, ravno nasprotno. Naravoslovci svetovnega slovesa, med njimi Mac Millan, Oliver Lodge in Nerust so mnenja, da je življenska doba vsemirja neomejena, da je bajka o univerzalni smrti zgolj znanstvena zmotna. To najnovejše naziranje glede nesmrtnosti vsemirja (ne zemlje!) temelji na opazovanju, da ima materija lastnost, da se izpreminja v silo.

Telo, ki izžareva žarke in toploto, izgublja, kakor znano, na teži in masi. Astronomi so izračunali, da izgubi sonce vsled izžarevanja toplote vsako sekundo 40 milijonov ton svoje mase. Kakor velika je sicer ta izguba po naših zneskih in merilih, je vendar baga-

tela v primeri s težo sonca. Zakaj ta teža znaša približno dva oktilijona ton. Treba bi bilo torej mnogo milijonov let, predno bi oddalo sonce svojo toploto.

Mase velikih nebeških teles torej izhlapevajo v vsemirju ter se pretvarjajo v energijo. To bi pomenilo torej konec materialnosti, torej konca vseh nebeških teles. Najnovejša naravoslovska veda pa je prišla do sledeče tolažilne ugotovitve: Dokazano je, da se more energija žarkov, kvantiteta toplote, ki jo izžarevajo nebeška telesa, pretvoriti zopet v snov. Energija se more izpremeniti zopet v atome ter reproducirati snov, iz katere je bila rojena. Velika fizika Mac Millan in Lodge sta o tem trdno prepričana.

Po neizrečeno dolgem ovinku je prišla torej moderna veda zopet do naziranja grških filozofov: »panta reit«. Masa se torej izpreminja v energijo, energija pa zopet v maso. Seveda se ponavlja ta proces v razdobjih, ki trajajo milijarde in milijarde let.

Širite „Nar. Dnevnik“.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Železnikar Aleksander.

Za tiskarno »Merkur« Andrej Sever.
Tiska tiskarna »Merkur«, Ljubljana.

V oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

Od tedaj se ni zanimal Adam ves čas, ko so bili v Indiji za nič drugega, kakor za tobak iz rododendronovih listov. Za vse drugo, kar je videl, se ni dosti pobrigal. V tem je bil pač zelo prozaičen človek.

Počasi vozeči avtomobil je prehitel indijski poštni tekač. Rujavočrni kuli je bil gol, le krog pasu je imel kos blaga in na glavi turban. Na pasu so mu visele razne reči, preko rame pa je držal dolgo bambusovo palico, na katere koncih je visela po ena vreča s pismi. Lepo je bilo videti, kako je pri teku dolga bambusova palica kolebala semintja, s čimer se je še povečala prožnost elastičnega teka.

Vstavijo atletskega moža, ki je najbrže čakal na to. Georg je znal toliko hindostanščine, da se je z njim pomenil, kuli pa je govoril tudi kitajsko.

Po tej cesti, med Kalkuto in Kitajsko, vozi tudi glavna pošta, to je voz z vpreženimi konji, ki prevažajo zavoje in vrednostne pošiljke; spremljajo ga francoski vojaki. Treba pa je raznašati pošto po vaseh, ki leže od glavne ceste v stran; tudi tam stanujejo Evropejci. Po komaj vidnih stezah, ki se vijajo preko pragozdov in džungel, pa ne zamore voziti voz, še konj ne pride dalje.

Obnesel se je tu edino domač poštni tekač. Tak kuli teče za zmerno plačo vsak dan dvajset ur, vedno

(80) v trahu, brede preko močvirij, preplava reke in je v vedni nevarnosti, da ga napadejo dvo- in četveronogi roparji. Denarja in drugih vrednot ne nosi; to morajo storiti prejemniki sami, ko dobe pismo obvestilo. A prav zato napadejo roparji tekača, da izvedo iz pisem, kdo bo nesel prihodnji denar iz pošte.

Vseeno pa je poštni tekač popolnoma brez orožja. Verno zaupa v svojega boga in ne v svojo moč. Najkoristnejši so mu seveda prirojeni in po izkustvih poostreni instinkt in hitrost njegovih nog. Dvonogih roparjev se mu tudi res ni bati, pač pa štirinogih, zlasti panterov.

»To so pravi vragi,« reče Adam, ko pripoveduje Georg o tem.

Med krajema Tzendat in Pujan je nekoč izostala pošta tri tedne. Ko so iskali vzrok so našli ostanke pet poštnih tekačev, ki jih je vse na istem prostoru napadel vedno isti panter.

Pred temi roparji se zavaruje kuli najraje s talismani; večinoma so to budistični izreki, ki so jih napisali sv. možje na kosček papirja. Te nosi potem v svojem turbanu. Uspešnejši pa je njegov instinkt in oster čut; tak slučaj, kakor smo ga zgoraj navedli, je pa le izjema. Poštni tekač opravlja svojo službo več let in se zna obvarovati vseh nevarnosti. Konča pa navadno vseeno med pantrovimi ali tigrovimi zobmi ali v krodilovem žrelu.

Vse, kar mu potniki ponujajo zavrne. Prosi le za požirek vode in nastavi čuden rog, ki ga je imel

priprtega na jermenu preko ramen. Na noben način ga ne da iz rok, napolnijo ga iz steklenice.

Leonor hoče vreči v vodo še limonadin prašek; kakor znano vzkipi voda, kakor hitro se razstopi prašek. Z naglico jo zadrži Georg.

»Za božjo voljo, v kakšen sum nas spravite pri tem možu!«

Takoj pojasni zadevo. Mož je imel rinocerov rog, o katerem pravijo, da vzkipi v njem vsaka tekočina, ki je zastrupljena. Taka vera je razširjena še sedaj po vsem Orientu. Vsak, ki si ga zamore nabaviti, nosi rinocerov rog s seboj in če se dva potnika srečata in eden ponudi drugemu pijačo, jo ta zlije najprej v svoj rog. — »Morda me pa hočeš zastrupiti?« — Ta vera je bila nekoč tudi pri nas razširjena, v onih časih, ko so tudi pri nas izdelovali strupe, zlasti na vojvodskih dvorih. Velikaši so si dajali v dar rinocerove rogeve in so pili iz njih. Čudno je, kako se taka vera razširi in kako trdno verujejo vanjo.

»Izvolite tobaka?« ponudi Adam Indijancu svojo dozo.

Da, kuli dobro pozna tobak. Veselo si natlači nosnice.

»Slišite, dragi moj z bambusovo palico na rami — ali imate morda nekoliko rododendrovega tobaka?«

Georg dopove možu, česa želi Adam od njega. A kuli ne ve, kaj je rododendron, še ni nikdar slišal o tem domačem tobaku.

»E, potem pa to ni pravi Indijanec, gotovo se je le pobarval ali pa se že prav dolgo ni umil.«

„GROM“

GARINSKO POSREDNIŠKI IN ŠPEDIČSKI BUREAU
LJUBLJANA, KOLODVORSKA ULICA 41.

Naštev prerojavtram: Telefon Interurban
»GROM«. Štev. 454.

PODRUŽNICE:

Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavljajo vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.

Enostopniški družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresne pošiljke.

MALI OGLASI

Gene oglasom do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljna beseda 50 par.

Kot koncipijent

želi vstopiti v odvetniško pisarno abs. jur. Cenj. ponudbe prosi pod »Vestenc na upravo lista.

2 stanovanji

v novih vilah ob Dunajski cesti oddaja Pokojniški zavod v Ljubljani, Aleksandrova cesta.

Gospodična

srednjih let, spretna v gospodinjstvu, perfektna v kuhanju, želi mesto h gospodu, samcu ali vdovcu z 1—2 otroki. Verzirana je tudi v vseh delih šivanja. Gre tudi kot vagojiteljica. — Cenjene ponudbe na upravo pod »Dobra in varna gospodinja«.

Inštrukcije

sprejme omošolec. — Ponudbe na upravo lista pod »omošolec«.

Liftboy

deček 15—17 let, čedne manjnosti, lepega vedenja, ananje slovenskega in deloma nemškega jezika, se sprejze etrežno dvigala. — Osebnostne ponudbe s priporočili na upravo hotela »Union« v Ljubljani.

Samostojna

knjigovodkinja in korespondentinja z večletno prakso išče stalno mesto za takoj v večjem kraju na Gorenjskem. Ponudbe z navedbo plače na upravo lista pod »Energična moč«.

Stanovanje

ostoječe iz 1. odnosno 2. sob, kuhinje in pritliklin išče za takoj proti nagradi uradnik. Ponudbe je poslati pod »Takoj« na upravo lista.

Intelligenten mladenič

sprejme kakršnokoli službo. Cenj. ponudbe pod »Marljive na upravo lista«.

Uradnica

z večletno prakso veča vseh pisarniških del išče službo v mestu ali na deželi. — Ponudbe prosi na upravo lista pod »Zanesljiva«.

Strojepisec

zmožen vseh pisarniških poslov s zelo dobro kvalifikacijo išče primerno službo. Nastopi lahko takoj. Cenj. ponudbe naj se pošljejo na upravo lista pod »zmožek« »Pridnost«.

Damske flor nogavice

v vseh barvah in vrstah od Din 18.— naprej, moške nogavice, otroške nogavice, dokolenke, volne, bombaž, žepni robci, modni pasovi, toaletne potrebščine, ščetke za zobe, obleke in čevlje itd. v največji izbiri po najnižji ceni pri

Josip Petelinc

LJUBLJANA

Izba zbirnega spemanka ob vod

Na veliko. Na malo.

Damski in dekliški slamniki

po znižanih cenah ravno kar došli!

Oblake damske od Din 70.— do Din 150.—, otroške od Din 50.— do Din 70.— nakitni od Din 100.— naprej — dokler traja zaloga.

Oglejte si cene v izlozbi

MINKA HORVAT, Ljubljana,

Sta tg štev. 21

„Opeka“

prvotne zidake priporoča opekarna

»EMONA“ D. D.

v Ljubljani — Tovarna na Viču (Bardo) — Pisarna v Praškovi ulici 3, prišlje.

Proda se

dobro ohranjena želena pol (gašperček) po zelo nizki ceni. Istotam se proda omara za obleke in 2 krasni umetniški sliki. Ročno delo. Načrt pove upravo lista.

Razpis.

Mestni magistrat ljubljanski razpisuje oddajo

zidarskih in težaških del

v mestni klavnici in sicer:

Preuredbo prašičje in velike klavnice

z vsemi prizidki, napravo

konjske klavnice, nove kutelije, pred-

hladilnice, hladilnice, strojarne, ko-

tlarne itd.

Vse potrebne podatke je dobiti proti povrnitvi nabavnih stroškov od dne 9. septembra 1925. dalje med uradnimi urami v mestnem gradbenem uradu, Lingarjeva ul. št. 1./III. levo.

Ponudbe je vložiti najkasneje dne 22. septembra t. l. do 12. ure v mestnem gradbenem uradu.

V Ljubljani, dne 5. septembra 1925.

Mestni magistrat ljubljanski.

Popravila

vseh pisarniških strojev.

Mehanik

IVAN LEGAT, Maribor
Vetrinjska ul. 30. — Tel. 434.